



การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สอบถามครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพ การสอน ความรู้ความเข้าใจ ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเสภาและการเรียน การสอนวรรณคดีไทยประเภทเสภา ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการทางสถิติ ปรากฏผล การวิจัยดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูภาษาไทยผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 13 สถานภาพของครูภาษาไทย

| ข้อความ                               | จำนวน | ร้อยละ |
|---------------------------------------|-------|--------|
| เพศ                                   |       |        |
| ชาย                                   | 14    | 15.05  |
| หญิง                                  | 79    | 84.95  |
| อายุ                                  |       |        |
| 20 - 25 ปี                            | 8     | 8.60   |
| 26 - 30 ปี                            | 30    | 32.26  |
| 31 - 35 ปี                            | 29    | 31.18  |
| 36 - 40 ปี                            | 10    | 10.75  |
| 41 ปีขึ้นไป                           | 16    | 17.20  |
| คุณวุฒิทางการศึกษา                    |       |        |
| ปริญญาโท                              | 1     | 1.08   |
| ปริญญาตรี                             | 72    | 77.41  |
| ป.กศ.สูง                              | 15    | 16.13  |
| อื่น ๆ (ไม่.พม., พานิชยการ, นาฏศิลป์) | 5     | 5.38   |

ตารางที่ 13 สถานภาพของครูภาษาไทย (ต่อ)

| ข้อความ                        | จำนวน | ร้อยละ |
|--------------------------------|-------|--------|
| <b>คุณวุฒิทางการภาษาไทย</b>    |       |        |
| ปริญญาตรี เอกภาษาไทย           | 69    | 74.19  |
| ป.กศ.สูง เอกภาษาไทย            | 15    | 16.13  |
| เรียนทางคานอื่น ๆ              | 9     | 8.62   |
| <b>ระดับชั้นที่สอน</b>         |       |        |
| ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น           | 48    | 51.61  |
| ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย          | 19    | 20.43  |
| ทั้งสองระดับ                   | 26    | 27.96  |
| <b>จำนวนปีที่สอนวรรณคดีไทย</b> |       |        |
| น้อยกว่า 3 ปี                  | 6     | 6.45   |
| 3 - 5 ปี                       | 32    | 34.41  |
| 5 - 10 ปี                      | 40    | 43.01  |
| 10 - 15 ปี                     | 7     | 7.53   |
| 15 ปีขึ้นไป                    | 8     | 8.60   |
| <b>การอ่านทำนองเสนาะ</b>       |       |        |
| ไม่เป็นเลย                     | 3     | 3.23   |
| เป็นบางชนิด                    | 52    | 55.91  |
| เป็นทุกชนิด                    | 38    | 40.26  |
| <b>การขับเสภา</b>              |       |        |
| ไม่เป็น                        | 22    | 23.66  |
| เป็นเพราะเรียนด้วยตัวเอง       | 26    | 27.96  |
| เป็นเพราะเรียนจากครูเสภา       | 8     | 8.61   |
| เป็นเพราะเรียนจากครูภาษาไทย    | 37    | 39.79  |

จากตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่า ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 84.95 เป็นหญิง ส่วนใหญ่คือร้อยละ 32.26 มีอายุอยู่ระหว่าง 26 ถึง 30 ปี และรองลงไปคือร้อยละ 31.18 มีอายุระหว่าง 31 ถึง 35 ปี คุณวุฒิทางการศึกษา ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 77.41 มีวุฒิปริญญาตรี คำนคุณวุฒิทางภาษาไทย ครูสอนภาษาไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 74.19 เรียนจบปริญญาตรีเอกภาษาไทย รองลงมาคือร้อยละ 16.13 เรียนจบ ป.กศ.สูง เอกภาษาไทย ส่วนใหญ่คือร้อยละ 51.61 สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมาคือร้อยละ 27.96 สอนทั้งสองระดับ คำนการสอนวรรณคดีไทย ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 43.01 สอนวรรณคดีไทย 5 ถึง 10 ปี รองลงมาคือร้อยละ 34.41 สอนมา 3 ถึง 5 ปี เกี่ยวกับการอ่านทำนองเสนาะและขับเสภา ส่วนใหญ่คือร้อยละ 55.91 อ่านทำนองเสนาะได้เป็นบางชนิด รองลงมาคือร้อยละ 40.26 อ่านเป็นทุกชนิด ส่วนใหญ่คือร้อยละ 39.79 ขับเสภาเป็นโคยที่เรียนมาจากครูภาษาไทย รองลงมาคือร้อยละ 27.96 ขับเป็นโคยเรียนมาจากวิทยาลัยตัวเอง มีอยู่เพียงร้อยละ 8.61 ขับเป็นโคยเรียนมาจากครูเสภาโคยตรง ร้อยละ 23.66 ขับเสภาไม่เป็น

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การสอน ความรู้ความเข้าใจ ความสนใจ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการสอนวรรณคดีไทยประเภทเสภา และเรื่องราวของเสภา ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ประสิทธิภาพการสอน

| ประสิทธิภาพการสอน  | ข    | S. D. | ความหมาย |
|--|------|-------|----------|
| 1. ครูภาษาไทยบอกจุดประสงค์การเรียนการสอน<br>วรรณคดีไทยให้นักเรียนทราบทุกครั้งก่อน  | 3.66 | .73   | มาก      |
| 2. ครูภาษาไทยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่วัด-<br>พฤติกรรมนักเรียนได้ว่า นักเรียนสนใจเรียน<br>วรรณคดีประเภทความเรียงร้อยแก้ว | 3.04 | .77   | ปานกลาง  |
| 3. ครูภาษาไทยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวัด-<br>พฤติกรรมได้ว่า นักเรียนสนใจเรียนวรรณคดีประเภท<br>ร้อยกรองทั่วไป               | 3.12 | .62   | ปานกลาง  |
| 4. ครูภาษาไทยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวัด-<br>พฤติกรรมได้ว่า นักเรียนสนใจเรียนวรรณคดี<br>ร้อยกรองประเภทเสภา                 | 2.78 | .83   | ปานกลาง  |
| 5. ครูภาษาไทยเคยชี้แจงให้นักเรียนฟังเอง  | 2.94 | 1.35  | ปานกลาง  |
| 6. ครูภาษาไทยเคยสังเกตเวลาสอนพบว่า นักเรียน<br>ชอบฟังครูชี้แจงเสภา   | 3.76 | .99   | มาก      |
| 7. ครูภาษาไทยเคยใช้อุปกรณ์คือเทป-แผ่นเสียง<br>ช่วยในการสอนวรรณคดีเกี่ยวกับเรื่องเสภา                                       | 3.04 | 1.22  | ปานกลาง  |
| 8. ครูภาษาไทยเคยสังเกตในเวลาสอนพบว่า<br>นักเรียนสนใจฟังการชี้แจงเสภาจากอุปกรณ์ประเภท<br>เทป-แผ่นเสียง                      | 3.37 | .79   | ปานกลาง  |

ตารางที่ 14 ประสิทธิภาพการสอน (ต่อ)

| ประสิทธิภาพการสอน   | x̄   | S.D. | ความหมาย   |
|---|------|------|------------|
| 9. ครูภาษาไทยเคยประสบปัญหาในการใช้<br>อุปกรณ์การสอนทำนองเสนาะ เพราะโรงเรียน<br>ไม่มีเทป-แผ่นเสียงประกอบการเรียนการสอน<br>ทำนองเสนาะ | 2.59 | 1.17 | ปานกลาง    |
| 10. ครูภาษาไทยเคยประสบปัญหาการใช้อุปกรณ์<br>การสอนเสภา เพราะโรงเรียนไม่มีเทป-<br>แผ่นเสียงประกอบการเรียนเสภา                        | 2.59 | 1.23 | ปานกลาง    |
| 11. ครูภาษาไทยลองให้นักเรียนฝึกขับเสภา โดยครู<br>เป็นผู้ขับให้ฟังเองเป็นตัวอย่างก่อน  | 3.23 | 1.19 | ปานกลาง    |
| 12. ครูภาษาไทยเคยให้นักเรียนลองฝึกขับเสภาโดย<br>ให้นักเรียนฟังตัวอย่างจากเทป-แผ่นเสียงก่อน  | 2.95 | 1.19 | ปานกลาง    |
| 13. ครูภาษาไทยสังเกตเห็นว่านักเรียนชอบเรียน<br>วรรณคดีเสภาแบบให้ขับเสภามากกว่าให้อ่าน<br>แบบทำนองเสนาะธรรมดา                        | 3.28 | 1.00 | ปานกลาง    |
| 14. ครูภาษาไทยเคยเชิญผู้มีความรู้เรื่องเสภาและ<br>ชำนาญการขับเสภาคมารายายและแสดงการขับ<br>ให้นักเรียนฟัง                            | 1.48 | .76  | น้อยที่สุด |
| 15. ทุกครั้งที่สอนวรรณคดีประเภทเสภา ครูภาษาไทย<br>เคยตั้งจุดมุ่งหมายที่จะอนุรักษ์วรรณคดีประเภทนี้                                   | 3.16 | 1.07 | ปานกลาง    |

ตารางที่ 14. ประสพการณ์การสอน (ต่อ)

| ประสพการณ์การสอน   | $\bar{x}$ | S.D. | ความหมาย |
|--|-----------|------|----------|
| 16. ครูภาษาไทยรู้สึกไม่สบายใจขณะที่สอนวรรณคดีประเภทร้อยกรองแล้วอ่านทำนองเสนาะไม่เป็น | 2.72      | 1.35 | ปานกลาง  |
| 17. ครูภาษาไทยรู้สึกไม่สบายใจขณะที่สอนวรรณคดีประเภทเสภาแล้วขับเสภาไม่ได้             | 2.72      | 1.45 | ปานกลาง  |
| 18. จากการประเมินผลการสอน ครูภาษาไทยพบว่านักเรียนรักท่วงทำนองวรรณคดีประเภทเสภา       | 2.77      | .85  | ปานกลาง  |
| รวม  | 2.96      | 7.68 | ปานกลาง  |

จากตารางที่ 14 แสดงว่า ครูภาษาไทยมีประสพการณ์การสอนเกี่ยวกับการบอกจุดประสงค์การเรียนการสอนวรรณคดีไทยให้นักเรียนทราบ สังกัดเวลาสอนพบว่านักเรียนชอบฟังครูขับเสภาให้ฟังเวลาสอนวรรณคดีเกี่ยวกับเรื่องเสภาอยู่ในระดับมาก มีประสพการณ์ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวัดไถ่ความสนใจเรียนวรรณคดีประเภทความเรียงร้อยแก้ว ประเภทร้อยกรองทั่วไป ร้อยกรองประเภทเสภาในระดับปานกลาง เวลาสอนครูภาษาไทยเคยขับเสภาให้นักเรียนฟังด้วยตนเอง ใ้ข้ออุปกรณ์ประเภทเทป-แผ่นเสียง ช่วยในการสอนวรรณคดีเกี่ยวกับเรื่องเสภา สังกัดพบในเวลาสอนว่านักเรียนสนใจฟังการขับเสภาจากเทปและแผ่นเสียงอยู่ในระดับปานกลาง



เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน ครูภาษาไทยประถมศึกษาหาการใช้อุปกรณ์การสอน  
ทำนอง เสนาะทั่วไปและอุปกรณ์การสอนทำนอง เสนาะประเภทเสภาเพราะทางโรงเรียน  
ไม่มีอุปกรณ์ประเภทนี้อยู่ในระดับปานกลาง

งานวิธีสอนครูภาษาไทยสอนให้นักเรียนฝึกขับเสภาโดยครูขับให้นักเรียนฟังเอง  
เป็นตัวอย่าง ให้นักเรียนฟังตัวอย่างจากเทปแผ่นเสียง และสังเกตเห็นว่านักเรียนชอบ  
เรียนวรรณคดีประเภทเสภาแบบให้ขับเสภามากกว่าเรียนแบบอ่านเป็นทำนอง เสนาะธรรมดา  
อยู่ในระดับปานกลาง การเชิญผู้มีความรู้และชำนาญการขับเสภามาบรรยายและแสดง  
การขับเสภาให้ฟังเวลาสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ครูภาษาไทยตั้งจุดมุ่งหมายที่จะอนุรักษ์วรรณคดีประเภทเสภาในขณะที่สอน  
วรรณคดีประเภทนี้อยู่ในระดับปานกลาง ขณะสอนวรรณคดีประเภทร้อยกรองแล้วอ่านทำนอง  
เสนาะไม่เป็น สอนวรรณคดีประเภทเสภาแล้วขับเสภาไม่ได้มีความรู้สึกไม่สบายใจอยู่ใน  
ระดับปานกลาง จากการประเมินผลการสอนครูภาษาไทยพบว่า นักเรียนรักและห่วงแหน  
วรรณคดีประเภทเสภาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉลี่ยแล้วครูภาษาไทยมีประสบการณ์  
การสอนในเรื่องเกี่ยวกับวรรณคดีประเภทเสภานี้อยู่ในระดับปานกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 ความรู้เรื่องเสภา

| ความรู้เรื่องเสภา  | X    | S.D. | ความหมาย |
|--|------|------|----------|
| 19. ครูภาษาไทยขับเสภาตามแบบแผนไค้ชำนาญ   | 2.42 | 1.05 | น้อย     |
| 20. ครูภาษาไทยรู้จักและเคยเห็น "กรับเสภา"  | 3.06 | 1.21 | ปานกลาง  |
| 21. ครูภาษาไทยรู้จักขยับกรับเสภาและรู้เพลงกรับเสภา   | 1.94 | .91  | น้อย     |
| 22. ครูภาษาไทยรู้จักการเลื่อนเอวขึ้นตนการขับเสภาตามแบบแผน  | 2.74 | 1.00 | ปานกลาง  |
| 23. ครูภาษาไทยรู้จักขับเสภาให้สะท้อนอารมณ์โดย "สั้นเสียง" เวลาขับตอนโศก                          | 2.39 | 1.08 | น้อย     |
| 24. ครูภาษาไทยรู้จักวิธีขับเสภาโดยวิธี "ครวญเสียง" ให้สะท้อนอารมณ์                               | 2.55 | 1.06 | น้อย     |
| 25. ครูภาษาไทยรู้จักวิธี "ตักเสียงขึ้นหรือลงในวรรคที่ 3 ของบทขับ เพื่อให้เกิดความไพเราะในการขับ" | 2.44 | 1.09 | น้อย     |
| 26. ครูภาษาไทยรู้จักวิธี "กระแทกเสียง" ในการขับตอนโกรธ   | 2.44 | 1.05 | น้อย     |
| 27. ครูภาษาไทยรู้จักการ "เล่นลูกคอ" ในการขับบางตอน เช่น ชมธรรมชาติ                               | 2.24 | .96  | น้อย     |
| 28. ครูภาษาไทยรู้จักวิธี "เน้นเสียงของคำ" เวลาขับแสดงอารมณ์                                      | 2.53 | 1.02 | น้อย     |



ตารางที่ 15 ความรู้เรื่องเสภา (ต่อ)

| ความรู้เรื่องเสภา   | $\bar{x}$ | S. D. | ความหมาย |
|---|-----------|-------|----------|
| 29. ครูภาษาไทยประวัติและวิวัฒนาการของการขับเสภาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน | 3.02      | .74   | ปานกลาง  |
| 30. ครูภาษาไทยรู้จักวิธีการ "ขับเสภาลาว "                               | 1.91      | 1.00  | น้อย     |
| 31. ครูภาษาไทยรู้จักวิธี "ขับเสภามอญ "                                  | 1.63      | .79   | น้อย     |
| รวม   | 2.32      | 9.22  | น้อย     |

จากตารางที่ 15 แสดงว่า ครูภาษาไทยรู้จักและเคยเห็นกรับเสภา รู้จักการเลือกเอ่ยขั้นตอนการขับเสภาตามแบบแผน และรู้เรื่องราวประวัติและวิวัฒนาการของการขับเสภาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง การขับเสภาตามแบบแผนได้อย่างชำนาญ รู้จักขับกรับและรู้เพลงกรับเสภา การรู้จักกลวิธีการขับเสภาต่าง ๆ คือ การสั้นเสียง การครวญเสียง การหักเสียงขึ้นหรือลงในวรรคที่ 3 การกระแทกเสียง การเล่นลูกคอ การเน้นเสียงของคำ การขับเสภาลาวและมอญเหล่านี้อยู่ในระดับน้อย

โดยเฉลี่ยแล้วครูภาษาไทยมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของเสภาอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 16 ความสนใจ

| ความสนใจ   | χ    | S. D. | ความหมาย |
|--|------|-------|----------|
| 32. ครูภาษาไทยสนใจยกอ่านทำนองเสนาะ<br>โคลงยักดี  | 4.52 | .62   | มาก      |
| 33. ครูภาษาไทยอยากขับเสภาโคลงยักดี   | 4.54 | .60   | มาก      |
| 34. ครูภาษาไทยต้องการนักขับเสภาหรือครูเสภา<br>ผู้มีความรู้เรื่องเสภามาแนะนำและสอนการขับไท้ | 4.46 | .67   | มาก      |
| 35. ครูภาษาไทยอยากเห็นและได้ยินการขับเสภา<br>ประกอบการขับกับช่วยตนเอง                      | 4.30 | .82   | มาก      |
| 36. ครูภาษาไทยอยากรู้เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับเสภา<br>เพื่อนำมาประกอบการเรียนการสอน            | 4.34 | .68   | มาก      |
| 37. ครูภาษาไทยสนใจที่จะชมหรือนำนักเรียนไปชม<br>การแสดงเกี่ยวกับเสภา                        | 4.26 | .71   | มาก      |
| 38. ครูภาษาไทยชอบสอนวรรณคดีประเภทร้อยกรอง<br>ทำนองเสนาะ                                    | 4.00 | .83   | มาก      |
| 39. ครูภาษาไทยเห็นว่า การขับเสภาเป็นสิ่งที่น่าสนใจ<br>เรียนรู้อยู่                         | 4.16 | .71   | มาก      |
| 40. ครูภาษาไทยเห็นว่าทำนองเสนาะต่าง ๆ เป็น<br>สิ่งจำเป็นในการสอนวรรณคดีประเภทร้อยกรอง      | 4.42 | .63   | มาก      |
| รวม  | 4.33 | 2.89  | มาก      |

จากตารางที่ 16 แสดงว่า ครูภาษาไทยมีความสนใจที่จะอ่านตำราของ เสนาะ และขับเสภาได้อย่างดี ทงการนักขับเสภาหรือครูเสภาแนะนำและสอนการขับให้ เห็นว่าการขับเสภาเป็นศิลปะที่น่าสนใจเรียนรู้ สนใจตำราของ เสนาะต่าง ๆ ว่าเป็นสิ่ง จำเป็นในการสอนวรรณคดีประเภทร้อยกรองและร้อยสอวรรณคดีนี้ ตลอดจนอยากรู้เรื่อง ทั่วไปเกี่ยวกับเสภาเพื่อนำมาประกอบการเรียนการสอน อยากเห็นและได้ยินการขับเสภา ประกอบการขับกับด้วยตนเอง สนใจที่จะชมหรือนำนักเรียนไปชมการแสดงเกี่ยวกับ เสภาอยู่ในระดับมาก

โดยเฉลี่ยแล้ว ครูภาษาไทยมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวของเสภา ตำราของ เสนาะ และวรรณคดีประเภทที่อยู่ในระดับมาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17. ความคิดเห็น

| ความคิดเห็น   | $\bar{x}$ | S. D. | ความหมาย |
|---|-----------|-------|----------|
| 41. ครูภาษาไทยเห็นว่าครูควรมีความรักห่วงแหน<br>บรรณคดีมรดกของไทย  | 4.51      | .65   | มาก      |
| 42. ครูภาษาไทยเห็นว่า ครูควรขับเสภาในตนเอง  | 4.37      | .70   | มาก      |
| 43. ครูภาษาไทยเห็นว่า ครูควรอ่านทำนองเสนาะเป็นเอง   | 4.43      | .68   | มาก      |
| 44. ครูภาษาไทยเห็นว่า ฉายขับเสภา อ่านทำนองเสนาะ<br>ใดอย่างไรเพราะเข้าถึงอารมณ์ของบทกวีแล้ว<br>นักเรียนจะซาบซึ้งในบรรณคดีมรดกของไทยมากขึ้น | 4.42      | .65   | มาก      |
| 45. ครูภาษาไทยเห็นว่า การขับเสภา อ่านทำนองเสนาะ<br>ไม่เป็นของครูภาษาไทยเป็นปัญหาในการเรียน<br>การสอนบรรณคดีมรดก                           | 3.96      | 1.15  | มาก      |
| 46. ครูภาษาไทยเห็นว่า ครูขับเสภาอ่านทำนองเสนาะ<br>เป็นเองจะสอนสะดวกกว่าใช้อุปกรณ์คือเทป-<br>แผ่นเสียง                                     | 4.43      | .68   | มาก      |
| 47. ครูภาษาไทยเห็นว่า ถ้ามีอุปกรณ์เทป -<br>แผ่นเสียงเสภาและทำนองเสนาะ จะช่วยคาน<br>การสอนบรรณคดีเกี่ยวกับการอ่านการขับได้เป็น<br>อย่างดี  | 4.10      | .77   | มาก      |
| รวม   | 4.30      | 5.13  | มาก      |

จากตารางที่ 17 แสดงว่า ภาษากฎหมายไทยให้เวลาครูควรมีความรักและห่วงใย  
 วรรณคดีมรดกของไทยเรา และเห็นว่าครูควรขับเสภาเป็น อานท่านองเสนาะเป็น  
 เห็นว่าถ้าครูขับเสภาหรืออานท่านองเสนาะได้อย่างไพเราะเข้าถึงอารมณ์ของบทกวีแล้ว  
 นักเรียนจะซาบซึ้งวรรณคดีมรดกของไทยมากขึ้น ถ้าครูภาษาไทยขับเสภา อานท่านองเสนาะ  
 ไม่เป็นเองแล้วจะเป็นปัญหาในเวลาสอนวรรณคดีมรดก การขับเสภาและอานท่านองเสนาะ  
 เป็นเองจะสอนไต่สวดกว่าการใช้อุปกรณ์อื่น แต่การใช้อุปกรณ์ก็จะช่วยในการสอน  
 วรรณคดีประเภทนี้ได้อย่างดีเหมือนกัน ความสนใจเวลานี้อยู่ในระดับมาก

โดยเฉลี่ยแล้วครูภาษาไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง การเรียนการสอน  
 วรรณคดีเกี่ยวกับเรื่องเสภาอยู่ในระดับมาก



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย